

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

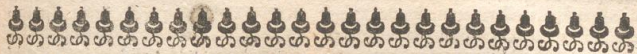
Monachii, 1705

Art. I. De acceptione nominum Ecclesiae & Alienationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

sicut esset pensio exempta & ab omni ejusmodi onere libera; hoc enim casu onera illa immingerent soli beneficiato: qui, ne ea iusto difficiliora sint, pensio-

nes exemptas in minori quantitate constitui consuevisse, advertunt *citr.* Azor *q. 2. & Pirrhing n. 19.*

TITVLVS XIII.

De Rebus Ecclesiæ alienandis vel non.

NE Prælatorum administratio in Ecclesiarum damnum Divinique cultus detrimentum facile cedat, non solum beneficiorum fructus sive proventus diminui: sed etiam, & multo magis, res seu bona temporalia, ex quibus illi annuatim proveniunt, & Ecclesiæ conservantur atque ornantur, alienari sacris Canonibus prohibentur.

ARTICVLVS I.

De acceptione nominis Ecclesiæ & Alienationis,

SUMMARIUM.

1. *Nomine Ecclesia quævis loca Sacra & Religiosa:*
2. *Alienationis autem Donatio, venditio, Permutatio,*
3. *Infendatio, Emphyteuticatio, Locatio,*
4. *Cessio litis, Transactio, Compromissum,*
5. *Unio & Conditio veniunt.*

6. *Conditionis nomine c. Nulli s. non Contractus,*
7. *Vel ultima voluntas Conditionata denotatur:*
8. *Neque res ad eam Conditionis,*
9. *Vel Conductionis nomina substituantur.*
10. *Id ex c. cit. textu expungentium erudita:*
11. *Sed ipsa quoque vera Opinio non est.*
12. *Verius denotat Passionem de re Ecclesie immobili,*
13. *Prohibitam, quoties ei est præjudicialis.*

Ecclésiæ nomen in hac ipsi perquam favorabili materia non accipitur strictè, sed latè; ut comprehendat loca, non solum Sacra sive ædes per ceremonias Ecclesiasticas supremæ Divini Numinis Majestati, in ipsius honorem cultumque & BB. Coelium venerationem ac memoriam per Sacrificia, aliæque Officia Divina celebrandam, dedicata, ut sunt non solum Tempia, Capellæ, Oratoria & similia loca, consecratione vel benedictione affecta: sed loca etiam Pia & Religiosa, sive quæcunque

Cc 3

enque ad Religionis, Pietatis aut Misericordiae opera exercenda Episcopali vel aliâ ejusmodi Ecclesiasticâ autoritate deputata, ut etiam sunt Monasteria, Conventus, Collegia, Congregationes, aliaque Domus Regularium utriusque sexus: uti & Xenodochia, Hospitalia &c. peregrinis aut miserabilibus personis recipiendis alendisve aut curandis autoritate Ecclesiasticâ constituta, ut ex *Auth. Hoc jus porrectum C. de SS. Eccles. can. Hoc jus* 10. q. 2. relata, cum Panormit. in c. *Nulli* 3. n. 14. desumunt Laiman *Theolog. Moral. Lib. 3. Tract. 4. cap. 10. n. 1.* & Pirthing *ad hanc Rubr. n. 4.*

2. Simili modò Alienationis, ob Ecclesiarum, Monasteriorum, cæterorumque Sacrorum & Religiosorum locorum favorem prohibita, nomen non accipitur in stricto sensu, l. *Alienatum* 67. ff. de *V. S.* pro eo duntaxat actû, quò rei tradita dominium sin alterum transfertur, ut sunt Donatio, Venditio, Permutatio; sed latissimè & in sensu l. *fin. C. de Reb. alienis non alien.* pro omni actû seu dispositione, quâ dominium, sive Directum sive Utile, vel aliud jus in re aut ad rem transfertur, arg. c. *Nulli cit.* Glossa *ibi, V. Alienationis* & Panormit. n. 13. Redoanus *de Reb. Eccles. non alien. Rubric. 1. cap. 47. n. 14.* & Palao *Tract. 12. disp. unic. p. 15. §. 2. n. 1.*

3. Quare, prohibita rerum ad Ecclesias, Monasteria &c. pertinentium Alienatione, prohibita non solum est Donatio, Venditio, Permutatio, c. *Nulli cit. c. 1. Et. De iis, que à Prælat. &c.* Sed etiam constitutio Pignoris sive Hypothecæ, saltem Specialis, c. *Nulli cit. & Extravag. Ambrosiana inter communes*, concessio in Feudum vel Emphyteusm, c. *& Extravag. cit. cit.*

4. Locatio, c. *cit. Clement. 1. & Extravag. cit.* Cessio litis motæ super Ecclesiæ re, liberè alienari prohibita; cum enim per

eam res indirectè alienetur, prohibita alienatione, etiam ipsa prohibita censetur; ne, quod unâ viâ prohibetur, aliâ admittatur, contra *Reg. Cùm quid unâ &c.* in 6. Panormit. in c. *Dudum* 54. de *Elect.* n. 17. & *ibi Laiman n. 8.* Transactio, non quidem ea, quâ res vel ejus possessio Ecclesiæ acquiritur aut conservatur; sed quâ hæc aut illa in alium transfertur, Redoanus *Rubric. cit. cap. 1. n. 13.* & Valens. *ad hanc Rubr. §. 1. n. 4.* Compromissum; cum enim ex isto sequi possit translatio rei, vel possessionis in extraneum, is, qui de re aliqua liberè disponere, eamque alienare nequit, super ea etiam compromittere prohibetur, ex doctrina Panormit. in c. *Dilecti* 4. de *Arbitr.* n. 8. & Redoani *Rubr. cit. cap. 36. à n. 1.* Unio perpetua Ecclesiæ vel beneficii cum Ecclesia vel beneficio alio, c. *Tus* 8. de *Un. que à Prælat. c. Pastoralis* 7. de *Donationibus* & *Clement. 2. hic, ubi Pirthing n. 7.* Condicio c. *Nulli cit. ibi, Alienationis autem verbum continet Conditionem* &c. quò nomine qualis actus vel contractus intelligatur, mirâ expositionum divinationumque varietate Interpp. laboraverunt.

Et primò quidem, in c. *cit. Glossa V. Alienationis*, Innocentius §. *Conditionem* & Ant. de Butrio n. 7. Conditionis vocabulò prohiberi arbitrantur de ejusmodi rebus initos contractus Conditionatos, sive dispositionem & obligationem conferentes in eventum aliquem futurum, vg. si navis ex Asia venerit: quem ejus intellectum cum Zabarella in c. *cit. §. Tertio quaro*, Redoano *de Reb. Eccles. non alien. Rubr. 1. cap. 45. n. 1.* & aliis Fagnanus in c. *cit. n. 38.* rejicit; quòd cæteris Alienationis exemplis, *cit. c. textu* Conditioni subiectis, sicut purè: licet etiam sub conditione initi contractus contingantur ac prohibeantur; cum, quando

inur sub conditione. hanc adveniente perinde sit, ac si pure initus ab initio fuisset, per textum & Glossam in c. Præerea 4. v. Impedire, de Appellat.

Secundò, aliqui cum Quintino in Repetit. c. cit. subintelligi volunt vocem Testamenti, ita; ut Prælati Testamentum condere, sive de rebus Ecclesie immobilibus & mobilibus pretiosis per ultimam voluntatem disponere prohibeantur; cum dispositio, quæ per Testamentum fit, Alienatio dici possit, secundum Bartol. in Auth. Que res subiaceant C. Communia, de Legatis n. 5. Sed hanc, tanquam merissimam divinationem, merito confutat Germonius Lib. 2. Animadvers. cap. 20. quia, ut prætermittam; quòd Testamenti factio Clericis non de immobilibus tantum & pretiosis, sed de mobilibus etiam aliis: non ipsarum duntaxat Ecclesiarum, sed harum intuitu quidem acquisitis, propriis tamen ipsorum bonis prohibita sit, sub Rubrica præfenti nulla uspiam mentio fit conditionis: neque ullò aliò canone Testamentaria dispositio illius nomine est expressa.

Tertiò, alii pro voce *Conditio* legendum existimant *Conditio*. Sed planè vitiosè; cum *Conditio* sit Actio, quæ jus nostrum in iudicio prosequimur, §. Appellamus 15. Infit. de Adionibus & l. Adionum 25. ff. O. & A. eam autem pro Alienatione accipi, in scholis inauditum & apud DD. nunquam lectum sit, Zæsius ad hanc Rubr. n. 3. & Wagnereck in c. Nulli cit.

Quartò, rursus alii, teste Innocentio l. cit. mendum in textum irreplisse, putant: & *Conditio* vocem *Conductioni* substitutam. Sed hanc ipsam interpretationem literam corrumpi, idem queritur. Et iure optimò; quia *Conductio*, neque Alienatio, neque prohibita: imò à Jure ferè permissa est Prælati. Si etiam vo-

ce *Conductionis* substituta, res Ecclesiarum immobiles, quemadmodum donari, vendique & permutari, sic etiam locari prohibitas asserant, literam omnino falsam reddunt; cum, licet Modernò ultra triennium, Extravag. Ambrosia c. Antiquiori tamen Jure ad longum duntaxat tempus extensa Locatio rerum Ecclesiasticarum administratoribus fuerit interdicta, c. Vestra 2. de Locato c. fm. Ne Prælati vices & Clement. 1. hic.

Quintò, propter has rationes de interpretatione, à Jure aut ratione non aliena, penitus desperantes Cujacius, Antonius Augustinus in c. cit. in fine, Germonius cap. 20. cit. & Lib. 3. de Sacror. Immunit. cap. 17. n. 97. & cum ipsis Gonzalez in c. cit. n. 6. in fine, *Conditio* vocabulum ab hoc textu omnino rejciendum censent, partim; quòd nullà alià sanctione Canonica vel Legali decisione, quæ de rerum Ecclesiasticarum Alienatione agitur, expressum reperitur: partim verò; quòd Novell. 7. cap. 1. & Constitutione 7. Justin. Imp. cap. 1. unde c. cit. textum in Capitularia Lotharii Lib. 2. cap. 29. & supra laudatæ Synodi Acta: atque ex his in Jus Ecclesiasticum à S. Raymundo compilatore translaturum, c. Gonzalez n. 1. refert, vocabulum illud non extet; ut patet ex ejusdem constitutionis tenore, quem subjicio, Ergo his omnibus non liceat alienare rem immobilem, sive domum, sive agrum, sive rusticum mancipium vel panes civiles, nec creditoribus sive specialis sive generalis hypothecca titulo obligare. Alienationis autem verbum continent Venditionem, Donationem, Permutationem & Emphyteusos perpetuum contractum. Unde omnes Sacerdotes hujusmodi alienatione abstineant; penas timentes, quas Leonina constitutio minatur. Sed etiam hæc, quantumvis ob eruditionis accuratorem sine commemoratio-

IO.

II.

morationis laude non præmittenda, Opinio non caret difficultate; quia à sancto illo Decretalium compilatore, sicut Imperiali constitutione expressorū *Pannum civilium*, & *Hypotheca generalis* mentio omiſſa: contra verba *Nulli & Ecclesia sua*, in illa non contenta, adjecta sunt: sic etiam transcripto, & in Decretalium compilationem, Gregorii Papæ IX. auctoritate confirmatam, translato textui *Conditionis* vocabulum studiosè appositum potuit fuisse. Unde

12. Sexto Cironius *c. cit. Conditionis* vocem, sicut passim legitur, incorruptam retinendam: eaque significari docet *Conditionem* sive *Conventionem*; *Conditio* enim pro *Pactio* sumitur, l. *Societatem mecum coisi eâ conditione* 76. ff. pro Socio l. *Sed Celsus* 6. §. *fin. ff. de Contrab. empr. & l. Debitori* 6. ibi, *Eâ conditioe pactoque*, C. de *Pactis*, & *Stare* conditionibus idem est, quod *Pacta servare*, apud Ciceronem *Lib. 16. ad Tironem*, ibi: *Si illi suis conditionibus stare noluerint, bellum paratum est*. Prohibita itaque ex istius Interpretis mente *c. Nulli cit.* per verbum *Conditio* est super rebus Ecclesiæ immobilibus & mobilibus pretiosis omnis *Pactio* sive *Conventio*: quâ, citra utilis aut directi domini translationem, illi præjudicium afferri potest: cujusmodi esset, quâ super ejusmodi rebus usufructus: usus vel alia servitus realis constitueretur; quia sic alienare Prælatus videretur, juxta l. *fin. C. de Reb. alienis non alien. & can. Non liceat Papa*, 2. q. 2. Quæ doctrina & expositio, sicut Juri & rationi conformis: sic etiam non destituta est auctoritate; cum satis clarè tradatur ab August. Beroio in *c. cit.* & Redoano *cit. cap. 45. n. 2.* pro eaque allegari posse videantur, qui *Conditionis* vocabulò, ne Ecclesiarum res reddantur Tributariæ, aliisque similibus oneribus graventur,

prohibitum volunt, cum *cit.* Innocentio, Butrio, Zabarella & Imola in *c. cit.* n. 7.

ARTICULUS II.

De Rebus Ecclesiæ liberè alienari prohibitis.

SUMMARIUM.

14. Res Ecclesiarum sine justa causa alienare nequit Papa,
15. Earum non Dominus, sed Administrator.
16. Non tamen adstringitur ad ultra plennitates,
17. Neque legibus aut penâ Ecclesiasticis obnoxius est.
18. Eò inferiores Prælatis liberè alienare nequeunt res immobiles.
19. Spectatò Jure Imperiali, ad Ecclesiæ approbatò,
20. Et multis sanctionibus firmatò.
21. Ratio prohibita libera alienationis rerum immobilium.
22. Et mobilium etiam pretiosarum,
23. In specie liberè alienare nequeunt Oppida, pagos, prædia, fundus,
24. Census ac redditus annuos:
25. Jura & actiones ad immobilia:
26. Pretiosam Ecclesiæ suppellectilem & Reliquias:
27. Bibliothecam,
28. Servos & mancipia Rustica:
29. Integros greges & armenta,
30. Et alias res solitas fructificare,
31. Quæ pretiosa sint, docet consuetudo,
32. Prælatis aliquando permittens rerum permutationem.
33. Pecunia inter mobilia censetur.